

OSTATNIE WIADOMOŚCI

KRAKOWSKIE

Kapoc. prawn. J. S. S. S.
dn. 15 września 1934 r.

10 gr.

Rok IV.

Kraków, niedziela 16 września 1934 r.

Nr. 265

Zrywamy z kontrolą!

Znaczenie decyzji Polski w sprawie traktatu o mniejszościach

Z trybuny genewskiej padły wczoraj ważne słowa ministra Becka. Nic więc dziwnego, że wywołały one na słuchaczach oraz w świecie politycznym olbrzymie wrażenie. Wczorajszy dzień w Genewie stał pod znakiem Polski, na naszej delegacji skupiało się zainteresowanie świata politycznego. Druty telegraficzne wiodące z Genewy do stolic wszystkich państw podawały mowę min. Becka, a szpalty wszystkich gazet europejskich pełne są rozważań na temat decyzji Polski.

Co się stało? Obok traktatu Wersalskiego, na którym opiera się Liga Narodów, istnieje traktat o ochronie mniejszości narodowych. Traktat o szlachetnych ideach i słusznych podstawach. Sęk w tym, że ten traktat został dosłownie narzucony poszczególnym państwom i nie obowiązywał wszystkie. Wytworzyła się więc w rezultacie taka sytuacja, że z traktatu o ochronie mniejszości narodowych uszeregowano broń polityczną, narzędzie nacisku państw niezwiązanych tym traktatem na państwa związane z nim.

Traktat o ochronie mniejszości narodowych przetrwał się w doskonały instrument mieszania się do spraw wewnętrznych poszczególnych państw. Oczywiście, że taki stan rzeczy, stan nierównego traktowania państw, nie może się długo utrzymać.

Polska od pierwszej chwili broniła się przed upokarzającą kontrolą i opieką obcych. Wniosek Polski w tej sprawie był prosty i jasny: rozciągnąć zobowiązania traktatu mniejszościowego na wszystkie państwa, w przeciwnym razie Polska nie będzie mogła się czuć związaną wspomnianym traktatem. Otóż to właśnie oznajmił wczoraj min. Beck z mównicy genewskiej.

W KULUARACH LIGI NARODÓW Francuski Minister Spraw Zagranicznych Barthou w rozmowie z Min. Beckiem w kuluarach Ligi Narodów.

skiej.

Wobec tego, że traktat mniejszościowy nie zostanie rozciągnięty na wszystkie państwa więc polityczny sens przemówienia min. Becka jest następujący:

Polska nie będzie współpracować z organami międzynarodowymi w zakresie kontroli nad stosowaniem przez Polskę zasady słusznego i równego traktowania mniejszości.

Krwawe rozruchy trwają

Wojsko w pogotowiu przed strajkującym włókienniczym w Rhode Island

WASZYNGTON (PAT). Komisja rządowa, która usiłowała doprowadzić do porozumienia pomiędzy właścicielami zakładów tkackich a strajkującymi robotnikami, zrezygnowała z dalszych wysiłków wobec nieprzejednanego stanowiska fabrykantów, niezgadających się na żadne proponowane im podstawy porozumienia.

Sprawozdanie, opracowane przez komisję, stwierdza niepowodzenie jej wysiłków, dając jednocześnie wyraz poglądom, iż w razie zastosowania innych metod, można by wkrótce doprowadzić do sprawiedliwego i skutecznego załatwienia zatargu.

Narazie obydwie strony przygotowują się do długotrwałej walki. Strajkujący zapewniają sobie pomoc innych związków robotniczych, przemyślnicy wzmacniają straż, broniącą fabryk.

Przewodniczący amerykańskiej federacji pracy oznajmił, iż zwrócił się do prezydenta Roosevelta, by przedstawił mu sytuację, jaką obecnie wytworzyła się w przemyśle włókienniczym St. Zjednoczonych.

NOWY JORK (PAT). W Woonsocket na Rhode Island pomiędzy policją a 10-tysięcznym tłumem, który usiłował rozbijać sklepy, doszło do starcia.

Policja zmuszona była do użycia broni palnej, wskutek czego jeden ze strajkujących został zabity, a 5 zostało ciężko rannych, z których 4-ch ciężko.

Mimo to postawa tłumy stawała się coraz groźniejsza i miejscowe siły policji okazały się niewystarczające do opanowania sytuacji, wobec czego za wezwano posiłki, które przybyły na miejsce w liczbie 5 samochodów ciężarowych.

HYDE PARK (PAT). Wobec zaostrożącego się strajku w przemyśle włókienniczym prezydent Roosevelt przesłał do Waszyngtonu polecenie, aby wojska federalne były w pogotowiu.

Statek tonie

LOS ANGELES (PAT). Statek „Hawaia”, który wysłał sygnały „S. O. S.”, znajduje się w odległości 800 mil na północ od Balbo.

Załoga statku składa się z 42 osób. Statek walczy z niezwykle silną burzą i grozi mu zatonięcie.

Tragedja wykołajonego człowieka

Skazany za łżenie Państwa Polskiego

RÓWNE. Pod panowaniem Jego Imperatorskiej Mości cara Wszechrosji był Aleksander Patałach nielada dygnitarzem w Równem. Zajmował odpowiedzialne stanowisko naczelnika urzędu pocztowego i jako taki paradował w mundurze ozdobionym złotymi guzikami.

Przyszła wojna i przewroty polityczne. Pan Aleksander podzielił los wielu innych urzędników carskich. Zdeklasowany i zniszczony materialnie i moralnie spadał coraz niżej. Chwytał się byle jakiej pracy, rozpoczął nawet studia duchowne, ażeby zostać księdzem prawosławnym. W hierarchii cerkiewnej nie posunął się zbyt wysoko. Został zaledwie psalmistą. Nigdzie jednak nie zagrzeżał miejsca. Jakiś duch nie spokojny opanował wykołajonego człowieka. Pomnożył rzesze bezrobotnych, zalegających duży dziedzinek przed gmachem równieńskiego zarządu miejskiego.

Magistrat m. Równego rozpoczął w grudniu ub. r. roboty inwestycyjne, których właściciel

wym celem było zatrudnienie bezrobotnych. Prowadzono na wielką skalę roboty melioracyjne na bagnach ciągnących dookoła zamku ks. Lubomirskich. Przyjęto kilkudziesięciu robotników, wśród których znalazł się b. naczelnik poczty Aleksander Patałach.

Były dygnitarz carski, niepomny na to, że żyje w Polsce, że jako obcokrajowiec korzysta z azylu bezpiecznego i gościny kraju, który jemu podobni gnębili i eksploatowali w bezwzględny sposób, zaczął buito wać robotników, wychwalać stosunki panujące w Sowietach i wyrażał się tak obelżywie o rządzie polskim i najwyższych dostojnikach w Państwie, że został wydalony z pracy i stawiony przed sądem.

Sprawa Aleksandra Patałacha znalazła się w dniu wczorajszym na wokandzie Sądu Okręgowego w Równem.

Przewodniczył s. o. Sipiowicz, oskarżał prok. Obst, bronił adw. Kobylański.

Patałach przyznał się wprawdzie do winy, próbował jednak wmówić sądowi, że do użycia obelżywych słów zniewolony został przez kpiny robotników, wypominających mu carskie „złote guziki”.

Sąd jednak nie dał wiary tłumaczeniom oskarżonego i skazał go na półtora roku więzienia.

Goście zagraniczni na Wołyniu

RÓWNE. Miarą coraz bardziej rosnącego zainteresowania Wołyniem są coraz częściej ponawiające się wizyty cudzoziemskich gości. Po wizytach Niemców i Włochów, przybyła na teren Województwa wołyńskiego amerykańska pisarka p. Grace Humphery z New Yorku. Pani Humphery wydała ostatnio w języku angielskim dwie bardzo interesujące książki p. t. „Warszawa” i „Kraków”. Obecnie zwiedza Wołyn, interesując się specjalnie nowym porządkiem rzeczy w wyzwolonym i pod panowania rosyjskiego Wołyniu, ażeby następnie swe wrażenia ująć w formę nowej publikacji.

Skazanie dyrektora banku

WILNO. Sąd okręgowy w Wilnie rozpatrywał sprawę byłego dyrektora Chrześcijańskiego Banku Ludowego „Rola” w Nowo - Wilejce Aleksandra Kwaśniaka, oraz księgowego tego banku Aleksandra Staszkiewicza.

Obaj zajęli ławę oskarżonych pod zarzutem sprzeniewierzenia — każdy w swoim zakresie: dyrektor zdefraudował 45 380 zł., a jego księgowy tylko 79 zł. 10 gr. Kwaśniak cieszył się całkowitą zaufaniem udziałow-

ców i klientów banku i dopiero ks. kapelan dr Nowak, który widział rozrzucony tryb życia Kwaśniaka, wykrył całą aferę.

W wyniku całodziennego przewodu sądowego ogłoszony został późnym wieczorem wyrok, mocą którego Kwaśniak skazany został na 3 lata więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich na przeciąg 5 lat, a Staszkiewicz skazano na 8 miesięcy więzienia za fałszerstwo i zawieszono mu tę karę na przeciąg 3 la..

„Wspólnota Interesów” pod zarzutem przymusowym

KATOWICE (PAT). Sąd okręgowy odrzucił wczoraj zarzut łżnienia p. von Plessa, przeciwko ustanowieniu zarządu przymusowego i mianował zarządcą przymusowym inż. Henryka Ko-

walskiego, znanego przemysłowca, doniedawna pracującego we „Wspólnocie Interesów”. Decyzja sądu okręgowego jest ostateczna.

STRAJK W PRZEMYŚLE WŁÓKIENNICZYM W AMERYCE W Ameryce, jak wiadomo strajkuje obecnie około pół miliona robotników przemysłu włókienniczego. Na zdjęciu — jeden z przywódców robotników przemysłu włókienniczego wygłasza przemówienie agitacyjne na wiecu w Charlotte w stanie Półn. Karoliny.

MILÓŚĆ ANUSI

Wzruszające dzieje pięknego dziewczęcia

— Posłuchaj mnie — rzekła z naciskiem Ryska Olgierdowi — póki liczyłam na to, że jestem jeszcze kochana, nie rozumowałam... Szłam za tobą naoslep... Myślałam sobie tylko, że jeżeli kark skrucimy, to przynajmniej oboje razem. Dziś sytuacja się zmieniła. Mężczyzna w twoim wieku jest jeszcze młody, a kobieta w moim wieku — już stara. Nie czuję się już na siłach trzymać cię przy sobie mojami wdziękami. Czeka mnie zapomnienie i porzucenie. Wyrzucisz mnie na śmietnik, jak stare ubranie, które kiedyś było nowe i piękne a dziś jest już zrudziałą szmatą... Ze śmietnika przyszedłam i mam na śmietnik powrócić???

— E... zwracasz głowę...
— Wcale nie... Każda kochająca kobieta marzy o tem, aby zatrzymać swą piękność jak najdłużej, bo wie, że tem tylko trzyma przy sobie ukochanego mężczyznę... Ja... już nie potrafię dłużej... Pierzchnęła już moja uroda... nazawsze.

Olgierd tylko wzruszył ramionami i szepnął bez przekonania:
— Zdaje ci się...
— O, nie! Dobrze wiem co mówię... Przyszła więc teraz godzina, abym wreszcie uporządkowała moje sprawy życiowe, zabezpieczyła sobie starość, może niewesołą, ale przynajmniej spokojną, zrywając całkowicie z dotychczasowym trybem życia.

— Jakim sposobem?
— Bardzo zwyczajnym. Jesteś moim dłużnikiem. Mam dowody. Będziesz musiał zapłacić, co mi się należy. Mam na ciebie sposoby...
— Co??? Ośmieliłabyś się?
— A dlaczego nie? Muszę zebrać tyle gotówki, ile się da. Sprzedam domek, bo mi niepotrzeba całego domu i to tak kosztownego. Spieniężę, co będę mogła i wyniosę się gdzieś na głuchą prowincję, aby tam żyć z procentów. Muszę, trudno... Miałam szaleńcze ambicje... Niestety, zawiódł mi...
— Jakież to były ambicje?
— Byłam tak głupia, że wierzyłam w twoją miłość ku mnie. Myślałam, że może... ale lepiej o tem nie mówić... Wszystkie kobiety w niebezpiecznym wieku miewają takie złudzenia... do czasu...
— Ależ, zapewniam cię, że mylisz się — zawołał Olgierd zniecierpliwiony — wygadujesz jakieś atestowane rzeczy, pleciesz trzy po trzy...

Ryska spojrzała na Olgierda z pogardliwym uśmiechem i zapytała:
— Może będziesz mnie zapewniał, że mnie jeszcze kochasz?
— A czy to takie niemożliwe?
— Przysięgnij...
— Przysięgam na wszystko, co mam najświętszego w życiu...
— ... że tylko mnie kochasz???

— No chyba... — bąknął Olgierd, zirytowany już temi pytaniami.
Poczem dodał z uśmiechem:
— Jediną twoją współzawodniczką jest dama... pikowa... No i... jej towarzyszkę...
— Więc ty... mnie... wciąż jeszcze kochasz? — zapytała podejrzliwie.
— Spodziewam się...
Ryska wzruszyła ramionami i rzekła dziwnym tonem:
— Kłamiesz...
Powiedziała to nawet bez gniewu.
Złość, jaka ją chwyciła po przeczytaniu listu Elżuni, nagle opadła.
Łatwość, z jaką hrabia Olgierd kłamał, nie wiedząc, że Ryska miała w ręku dowód jego nieprawdomówności, budziła w niej głęboką pogardę ku niemu, niemal niesmak.
Wiedziała dobrze, że musi się wyrzec Olgierda, ale nie chciała, żeby mu to uszło bezkarnie.
Nie wolno jej wszakże było dać poznać po sobie, że knuje zemstę straszliwą.

Zapytała spokojnie:
— Czy naprawdę nie zdołasz zdobyć brakujących pieniędzy gdzieindziej?
— Nie...
— A co gdyby mnie nie było na świecie?
— Strzeliłbym sobie w łeb...
— Tak, to dobra myśl — rzekła najobojętniej na świecie.
Olgierd umilkł, zdumiony obojętnością Ryski.
Ona zaś po chwili rzekła:
— Bo ja wiem? Możliwym i miała dla ciebie sposób ratunku...
— Mów...
— Spieniężymy wszystko, co nam pozostało...

Mówię „my” tylko przez grzeczność, bo wszystko, co masz i tak do mnie należy... Uzyskana suma będzie moim posagiem. Ożenisz się ze mną i wyjedziemy gdzieś na prowincję albo nawet zagranicę, tam życie jest tańsze. Jeżeli mnie doprawdy tak kochasz, jak zapewniasz, to będziesz chyba jednak wolał małżeństwo ze mną, niż kulkę w skroń.

Olgierd skrzywił się, zgrzytnął zębami, zaciął wargi i... milczał uparcie.
Ryska dodała spokojnie:
— Nie zmuszam cię do natychmiastowej odpowiedzi... Daję ci czas do namysłu...
— Całe szczęście... — bąknął Olgierd.
— Daję ci miesiąc czasu do namysłu.
Olgierd drgnął... Bo przecież taki sam okres od dał Elżuni, o czem Ryska wiedziała z jej listu.
W tej chwili właśnie Olgierd dostrzegł go na swem biurku.
— To moje ostatnie słowo — mówiła tymczasem Ryska.
Olgierd wszakże nie słuchał. Rzucił się na ten list i szybko schował go do kieszeni, spoglądając trwożnie na Ryskę.
Zapytała:
— Co to za list?
— Nic ważnego...
— Mniejsza o to, zresztą... Ważniejsza rzecz: czy się decydujesz... już?
— Nie... Muszę się namyślić... Co nie przeszkadza, że mogłabyś narazie wyłożyć te piętnaście tysięcy na rachunek owego posagu...
— Dobrze... Choć nie wiem jeszcze jak je wytrasz... Chociaż... mam sposób. Ale pisz...
Siadł przy biurku. Podyktowała mu:
„Stwierdzam, że jestem winien okazicielowi niniejszego 15.000 złotych, otrzymanych jako pożyczkę, zwrotną w każdej chwili na pierwsze żądanie wraz z odsetkami po pięć od stu”.

— Już podpisałem. A gdzie pieniądze?
— Będziesz je miał za godzinę.
— Świetnie.
— Ale pamiętaj o mojej propozycji małżeńskiej, bo...

Dalszy ciąg nastąpi.

POŻERACZ SERC KOBIECYCH

Powieść-reportaż z tajników potwornej afery w świecie arystokracji

Mimo tych wątpliwości Korzyk, zgodnie z poleceniem Przybosza, postanowił nie zaniedbać niczego, by otoczyć „opieką” Noderskiego.

Już następnego dnia Korzyk zaszedł do „stróżki” na Koszykowej, witany serdecznie przez dozorcę, nieco nieufnie przez jego żonę, wietrzącą w przybyłym „kompana od kieliszka”. Na polecenie męża, przyniosła niechętnie małą butelkę wódki, trochę wędliny, ogórków i bułek, obiecując sobie, że na tem musi się skończyć, w przeciwnym razie przepełdzi nowego znajomego miotłą.

Rozmowa toczyła się już z ożywieniem, bo jakos dogadali się, że znają te same strony, które przemierzyli w żołnierskich butach w czasie wojny światowej. W pewnej chwili we drzwi wsunął głowę jakiś mężczyzna.

— Co tam u pana Marcina tak wesoło? — pytał przybyły.

— Wejdz pan dalej! — zapraszał dozorca. — To od hrabiego lokaj — szepnął do ncha Korzyka. — Napije się pan z nami.

Lokaj wszedł i uściśnawszy ręce obecnym, przysiadł się do stołu.

— Coś pan hrabia nie przychodzi — zagaił dozorca rozmowę.

— A niech nie przychodzi! — odpowiedział mrucząc lokaj.

— To poco mu trzymać takie mieszkanie i płacić drogie komorne?
— Stać go na to, niech płaci. Ja mam przynajmniej spokój.

— Długo tego pewnie nie będzie — zauważył dozorca. — Zacznie niedługo od żony odlatywać i innych szukać, jak to u nich we zwyczaju. Będzie sobie sprawdała kobiety. Już zgóry wie o tem i mieszkanie trzyma.

— Pewnie! — mrucnął lokaj, sięgając po bułkę. — Kiedy kobiety głupie, to co ma ich żałować? Mnie tam zresztą nic do tego.

— A nie wie pan, co to było z taką ładną młodzianką blondynką? Raz ją przywiózł pijaniusia, powiadam panu. Ale więcej już jej nie widziałem. Na nogach nie mogła się utrzymać... No wie pan ta sklepowa z Marszałkowskiej — przypominał dozorca.

— Lata i za nią.
— Sam widziałem jak wystawał z samochodem przed sklepem. Ale teraz coś jej nie widzę. Może kupił jej już mieszkanie i nie potrzebuje wyczekiwać. Jeździ do niej na Pragę — poinformował lokaj.

Korzyk przysłuchiwał się w milczeniu, wolno żując bułki z wędliną.

Po pierwszej butelce mimo oporu pani Marcinowej poszła następna.

— Ciekaw jestem, czego się tu jeszcze dowiem — pomyślał Korzyk.

POHOPNE PODEJRZENIA.

Temperatura pijatyki w ciasnej i dusznej „stróżce” pana Marcina rosła stale. Nawet pani Marcinowa porzuciła dotychczasową wstrzeźliwość i podniecona dwoma „większemi” sięgnęła po trzeci, zachęcając gości do jedzenia. Śmiała się głośno, poklepywała lokaja po ramieniu, a ten stracił zupełnie swą dostojną sztywność i wtórował pani Marcinowej.

Wszystko to niewiele ciekawiło agenta i szukał już tylko pretekstu, by wyczołgać się na świeże powietrze. Pan Marcin w miarę, jak pił, stawał się coraz bardziej zamysłony i ponury.

W pewnej chwili ni stąd ni zowąd uderzył pięścią w stół i powiedział:
— A ja wam powiadam, że to nie mógł być nikt inny tylko Wymirski ten, co o nim gazety pisały.
Korzyk nastawił ucha.
— Co ci tam stary po głowie chodzi? — zawołała pani Marcinowa.
Poparł ją zaraz lokaj:
— A kto to taki ten Wymirski? — zapytał odniechęcenia Korzyk.
— Gazety o nim pisały, że przepadł, jak kamień w wodę. Akurat tego samego dnia, kiedy hrabia...
— Niema o czem gadać! — przerwał lokaj. — Przywidziało się panu i wyłazi pan z temi głupstwami. Przecież mówiłem panu, że to niemożliwe, bo akurat „mój” miał wtedy randkę z teściową i przyjechała do niego. Rozchorowała się u niego i musieli ją, za-

wieź do domu. Aż doktora wzywali. Wiem wszystko dobrze, bo z szoferem Montemorta rozmawiałem. Czego pan się uczepił tego Wymirskiego?
— A ja wam mówię, że to on wchodził na schody.

— A może nie on? Może to zupełnie kto inny do kogo innego. Może jakiś gość szedł na 2-gie do doktorostwa? Skąd pan wie? Należy pan lepiej i gadać pan o czem innym.

Pijatyka przeciągnęła się do paru godzin. Korzyk wreszcie podziękował za gościnne przyjęcie i ni-by chwiejąc się na nogach od nadmiaru alkoholu, wyszedł.

Nie żałował godzin, spędzonych w duszności: natrafił wreszcie na nikły wprawdzie i niepewny ślad, który go utwierdził tem mocniej w postanowieniu, że za wszelką cenę należy zbadać mieszkanie kawalerskie Noderskiego.

Plan już miał gotów: teraz należy skłonić lokaja do urzędzenia przyjęcia w kuchni. Był przekonany, że gdy tylko tam się dostanie, potrafi już zajrzeć wszędzie i jeśli tylko będzie co ciekawego, to tego nie przepuści.

W mieszkaniu czytał kartę od Przybosza, który prosił go o skomunikowanie się z nim jaknajspieszniej.

— Czy ma coś nowego, czy niecierpliw się chłopiec? — zadał sobie pytanie agent.

Zatelefonował jednak zaraz. Telefon odebrał Zygmunt Przybosz. Usłyszawszy nazwisko agenta, rzucił pośpiesznie:
— Niech pan bierze taksówkę i przyjeżdża do mnie. Mam parę ciekawych wiadomości.
Korzyk pospieszył.

W domu Przybosz starannie zamknął drzwi za sobą i, ledwie usadził agenta w fotelu, począł szepać podniecony.
— Śledziłem sam Noderskiego. Jestem przekonany, że trafiłem na ślad Wymirskiego.

— Oh!

Dalszy ciąg jutro

